

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȊI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe șeșe lunŭ 6 flor., pe trei lunŭ 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șeșe lunŭ 18 fr., pe trei lunŭ 9 franci.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorŭ nefrancoate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

N^R 103.

Joi 9 (21) Maiu

1885.

Brașovŭ, 8 (20) Maiu 1885.

Înainte cu vre-o trei săptămâni publicându o scrisore a unui amicŭ alŭ fŭiei nŭstre din fostulŭ districtŭ alŭ Năsăudului, ce figuréză ađi ca parte integrantă a așa đisului „pașalicŭ alŭ lui Banffy,“ i-amŭ pusŭ nisce întrebări în privința atitudinii Românilorŭ Năsăudenŭ.

L'amŭ rugatŭ sĚ ne spună ce facŭ locuitorii din comunele române Năsăudene față cu ilegalitățile vĕdite ce le comite đilnicŭ fișpanulŭ (prefectulŭ) Banffy; sĚ ne spună dacă Românii Năsăudenŭ sunt hotărâți d'a întrebuița tŭte mijlocele legale spre a face sĚ se curme abuserile de putere ale nŭmitului fișpanŭ?

Astăđi primimŭ unŭ rĚspunsŭ pre care îlŭ publicămŭ în fruntea fŭiei din cauza importanței ăestiunei ce o tractéză și la care vomŭ mai revenŭ.

Amiculŭ nostru ne dă deslușiri privitoare la atitudinea politică a Românilorŭ Năsăudenŭ în generalŭ, dĚr nu ne rĚspunde directŭ la întrebările de mai susŭ și ne lasă mai multŭ a trage noi înșine conclusionile, scriindu-ne următorele:

Domnule Redactorŭ!

Ai multă dreptate, când în primulŭ D-tale din 2 Maiu a. c. Nr. 89 ne întrebŭ: ce facŭ grănițerii, ômenii de prin ținutulŭ Năsăudului, în față nedreptății, ce o îndură dela stăpâniŭ đilei în privința limbei? Câtŭ așŭ fi de fericitŭ și de mândru, când țŭ-așŭ putea arăta fapte! când așŭ putea đice: iată ômenii!

Suntemŭ în luptă continuă cu stăpâniŭ; ei pe fiecare đŭ se vĚră în agrii noștri cu o brasdă mai afundŭ, cum đicemŭ noi pe aici, ne strîmtorescŭ cătră cŭstă și-și lărgescŭ ogorulŭ. În duelulŭ iscatŭ între noi și stăpâniŭ, ei dau mereu cu lancea în drepta și în stânga cu dinții rînjitŭ și noi ne tragemŭ într'una c'unŭ pasŭ îndĚrĚptŭ cătră unghiŭ, fără a ne apĚră.

În față acestei stări de lucruri noi ce facemŭ? Încă o întrebare la care nu potŭ rĚspunde, fiindcă nu facemŭ nimica!

Dar sĚ vedemŭ cine este chematŭ a paraliza loviturile date. Poporulŭ? Elŭ blândŭ, răbdătorŭ și pacinicŭ își caută de trebile lui đilnice și a bună samă la cuibulŭ lui, la vatra lui strămoșescă nu va lăsa sĚ între niciodată lepra streină, cum n'au suferit-o de atâtea vĚcurŭ încă nici atunci, când era cu multŭ mai asupritŭ, mai slabŭ și mai uitatŭ; elŭ se uită la alde acestea și astăđi cu nepăsare și 'și đice: dați sĚ mĚrgă, faceți ce vĚ place, eu voi face cum șciu, cum m'a învățatŭ tata și moșulŭ; elŭ se feresce de streinŭ ca de ciumă și este pentru elŭ ori-care streinŭ „o latină spurcată“, de care fuge din instinctŭ. E bine sĚu rĚu, elŭ șcie. Unŭ lucru e sigurŭ: elŭ nu urăscă pe streinŭ din rĚutate, nu-i face nici unŭ rĚu ci fuge de elŭ, îlŭ încunjură fiindŭ convinsŭ, că streinulŭ nu i-a adusŭ și nu i-a făcutŭ nici odată vr'unŭ bine.

Intelegința? Ea rabdă și înghite; e nepăsătoare. DĚr această nepăsare și-o justifică cu trecutulŭ prospĚtŭ încă; ea șcie, că sub absolutismŭ limba germană ajunsese pe aici stăpână, — aprŭpe totulŭ se lucra numai în această limbă; dar au vĚđutŭ apoi cum într'o bună điuă—și încă fără a întreba cineva de noi—această limbă și-a strînsŭ catrausele și s'a dusŭ pre aici încolo la vatra ei de unde a venitŭ. Suntŭ pe aici ômenŭ, cari judecă astfelŭ: cum s'au dusŭ Nemții, se vorŭ duce și Ungurii, nu din pricina nŭstră, ci din pricina lorŭ și pentru motive politice, cari determină schimbările cum nici nu gândescŭ.

Între ômenii noștri au fostŭ încă de pe la introducerea sistemului actualŭ și mai suntŭ și

astăđi unŭ soiŭ de „viitorisci“, ômenŭ cari au aflatŭ de bine a merge cu stăpâniŭ în tŭte afacerile, în credința că și stăpâniŭ vorŭ merge cu noi și ca la nisce „ticăloși Măria ta“ ne vorŭ da pace sĚ ne chivernisimŭ după vechiulŭ nostru obiceiŭ, sĚ ne desvoltămŭ cum vomŭ șci și cum ne vorŭ ajută puterile nŭstre, bine înțelesŭ fără a așteptă ajutorulŭ streinŭ.

Interesele materiale, proprii acestui ținutŭ, cari trebuia apĚrate de lăcomia streină, au fostŭ totdeuna fantoma, cu care acestŭ soiŭ de ômenŭ au isbutitŭ a dă stăpânilorŭ dela 1867 încŭce totŭ deputați guvernamentali, sĚu celŭ puținŭ a se ferŭ sĚ nu-i arunce acolo vr'unulŭ opoziționalŭ fie și Ungurŭ.

Dar har Domnului! Înalta nŭstră oblăduire a sciutŭ convinge pe acești ômenŭ despre bunele intențiuni față cu noi; loviturile đilnice suntŭ totŭ atâtea dovedi de marea dragoste către noi cei plecați, care dragoste merge până a ne strânga la sînŭ, cum își strânga moimița feții sĚi până crĚpă.

Înalta stăpânire a sciutŭ rări pe acestŭ soiŭ de slugi plecate. Apoi vei șci, d-le Redactorŭ, că și pe aici sunt cărturari mici și cărturari mari. Între cei mici o parte suntŭ cu multŭ mai mici, decâtŭ sĚ potă opune ôre-care rezistență loviturilorŭ îndreptate în contra nŭstră; ér altă parte din ei nu mai potŭ lucra fiindŭ siliți a mergela poruncă, ca să nu fie aruncați pe stradă.

Ne mai rămâne puținii independenți, între cari membrii comitetului comitatensŭ, ômenŭ des-tulŭ de zelosi și buni apĚrători, dela cari amŭ așteptatŭ și așteptămŭ, ca în unire cu membrii sași sĚ 'și rĚdice la tŭte ocasiunile graiulŭ pentru apĚrarea drepturilorŭ călcate,

Salutare!

Sibiu 5 (17) Maiu 1885.

În timpulŭ presentŭ de grea încercare pentru poporulŭ românŭ ce locuesce pe teritorulŭ țĚrilorŭ de sub corŭna S-tului Stefanŭ, douĚ tĚrĚme i-a rămasŭ de exploatatŭ, pe care se pŭte valida, și aceste suntŭ celŭ culturalŭ și economicŭ. Din viața publică și în genere de pe tĚrĚmulŭ politicŭ amŭ fostŭ așa đicĚndŭ scoși fără veste prin constelațiunile dela 1867. Situația cea grea ce ni s'a creatŭ nouĚ Românilorŭ la anulŭ amintitŭ în curgerea timpului ni s'a înăspritŭ prin dispozițiunile ulterioare, cari s'au adusŭ supțŭ presiunea șovinismului ce domnesce cu vĚditulŭ scopŭ de a eludă dispozițiunile acelorŭ legŭ, cari la inaugurarea erei așa numite constituționale s'au fostŭ adusŭ ca unŭ felŭ de concesione naționalitățilorŭ nemaghiare.

Una dintre concesionile ce s'au făcutŭ naționalitățilorŭ, a fostŭ garantarea libertății de pressă prin îndrumarea delictelorŭ ce s'ar putĚ comite prin ea la curțile cu jurați. În specialŭ pentru garantarea libertății de pressă în Transilvania cu privire la pressa nemaghiară, a contribuitŭ curtea cu jurați din Sibiu, care a avutŭ totdeuna taria sufletescă de a se emancipă de sub influința și presiunea șovinismului maghiarŭ și a-și enunță verdictele sale fără nici o considerare, după a sa cea mai bună știință și conștiință. Și pentru că în modulŭ acesta a contribuitŭ la susținerea unui dreptŭ esențialŭ constituționalŭ, ea este astăđi pedepsită prin cassare.

Chiar și împrejurarea acĚsta ne dovedesce tendința ce domnesce în cercurile hotărîtore și scopulŭ ce se urmăresce. Sugrumarea libertății de pressă este ultima lovire, ce se dă naționalitățilorŭ cu privire la activitatea lorŭ pe tĚrĚmŭ politicŭ.

Nu voimŭ sĚ renunțămŭ la activitate întinsă și de acum înainte pe tĚrĚmulŭ politicŭ, însă pentru de a putĚ susține lupta grea ce ni se impune pe acestŭ tĚrĚmŭ, — avemŭ lipsă de o cultură intensivă a inimei și a intelectului și de emancipare economică. Căci numai atunci vomŭ putĚ susține lupta, decâtŭ înaintăți în cultură și independenți materialicesce, vomŭ voi și vomŭ putĚ sĚ ne espunemŭ pentru interesele poporului nostru. Ce atinge

tĚrĚmulŭ culturalŭ, confesiunile nŭstre cu ajutorulŭ unorŭ fundațiuni ce suntŭ în deosebi menite a promovă cultura la poporulŭ nostru își facŭ încâtva datorința, dacă vomŭ consideră vitregitatea timpului de ađi și puținele mijloce materiale de cari dispunĚ.

Mai rĚu amŭ statŭ pe tĚrĚmulŭ economicŭ. Pentru de a înaintă pe acestŭ tĚrĚmŭ cu ôreșicare rezultatŭ, se cere neapĚratŭ desfășurarea unui creditŭ, ce ar face posibilŭ ameliorarea stării materiale la poporulŭ nostru. Cu scopulŭ acesta s'a înființatŭ înainte cu vre-o 13 ani institutulŭ de creditŭ și economii „Albina“ și cu plăcere constatămŭ, că în timpulŭ mai din urmă în mai multe cetăți, locuite în parte de Români, s'au făcutŭ porniri ce numai urmări bune potŭ avĚ în astă privința. Institutulŭ „Albina“ în decursulŭ timpului de când esistă a desvoltatŭ o activitate cu cele mai îmbucurătore rezultate. Meritulŭ de a fi obținutŭ aceste rezultate este a se datorŭ în cea mare parte regretatului directorŭ Visarionŭ Romanŭ, care fără veste a fostŭ răpitŭ prin crunta morțe din mijloculŭ nostru. Pentru ca rezultatele activității institutului sĚ fie și de acum înainte atâtŭ de mulțamitore ca și până acum, se recere ca în fruntea institutului sĚ fie pusă o astfelŭ de personă, care pe lângă cunoștințe tehnice pe tĚrĚmulŭ economicŭ financiarŭ, sĚ posedă atâtŭ încrederea publicului în generalŭ, câtŭ și a acționarilorŭ în specialŭ, a cărorŭ avere se administrează sub conducerea lui.

Direcțiunea institutului, care couformŭ statutelorŭ alege în cerculŭ sĚu de activitate de directorulŭ executivŭ, va avĚ deci sĚ-și pună încrederea într'o astfelŭ de personă, care întrunescă calitățile amintite și afară de arĚsta avĚndŭ și ôreși care pracsă s'o susțină în afacerile financiare. Căci multŭ va depinde cu privire la bunul renume alŭ institutului, decâtŭ personă ce va fi chemată la acestŭ postŭ va fi cu încredere intimpiuată din partea publicului. Pe câtŭ șcimŭ noi deocamdată loculŭ de directorŭ executivŭ este numai în modulŭ provisoricŭ ocupatŭ, până ce direcțiunea se va putea decide pentru definitivă lui întregire. Combinațiuni cu privire la personă fiitorului directorŭ suntŭ mai multe.

Luptătorulŭ.

SCRILE ĐILEI.

Maiatulŭ școlilorŭ centrale române de aci, ce s'a ținutŭ éri în Stejerișŭ, a fostŭ strălucitŭ. Rareori s'a vĚđutŭ atâtea lume din tŭte clasele societății și atâtea animația. Pe lângă jocurile tinerimei, între care s'au jucatŭ „călușerulŭ“ și „bătuta“ de unŭ frumosŭ numărŭ de studenți îmbrăcați în costume naționale, „hora“ și alte jocuri romănesci adunase poporulŭ într'unŭ cercŭ fŭrte mare. Nu credemŭ, că a pututŭ fi sufletŭ de omŭ, care sĚ nu fi dusŭ cu sine cele mai plăcute impresiuni dela maiatulŭ de éri.

— 0 —

Cu privire la rĚspunsulŭ ce l'a datŭ primarulŭ Brașovului d. Brennerberg asupra broșurei d-rului Ignaz Weiss, despre care amŭ amintitŭ în articolulŭ „Afaceri comunale“ din numărulŭ trecutŭ, autorulŭ broșurei, printr'o declarațiune publicată în „Kronst. Ztg.“ susține cele scrise în broșură și amenință la sfârșitŭ, că printr'unŭ șirŭ de articule în „Brassó“ va dovedi cele cuprinse în broșură cu casuri concrete.

— 0 —

Camera comercială din Brașovŭ a ținutŭ în 14 și 15 Maiu n. împreună cu camera comercială din Clușiu ședințe pentru a se consultă asupra reinoirii convențiunii comerciale cu România. Conferința a stabilitŭ cu privire la interesele Transilvaniei scăderile și dorințele față cu convențiunea existentă a doveditŭ, că tarifulŭ vamalŭ actualŭ e în dauna intereselorŭ comerciale ale Transilvaniei. Membrii conferinței au suspendatŭ ședințele pentru 10—22 đile, ca sĚ-și căștige datele necesare pentru indicarea concesionilorŭ ce ar fi de a se exopera dela România în interesulŭ comerului și alŭ industriei nŭstre. Resoluțiunile luate, conferința le va așterne ministerului pentru ca sĚ le iee în considerare cu ocasiunea reinoirii convențiunii nouĚ.

După cum spune „Ellenzék,” cetățenul Hoffmann, mare comerciant de articole de băcăniă în Pesta, are un agent de afaceri român și trimite la Clușiu scrisorile de afaceri în limba germană. Când agentul său Chirilă Nicolescu sosi în Clușiu, comercianții unguri îi spuseră, că dacă vrea să și primască banii dela ei, să le învețe și limba lor, și astfel îl refuseră.

—0—

»Opinca« este numele unei foi pentru interesele culturale și economice ale poporului român. Apare în Reșița-montană din Bănat în fiecare Duminecă. Ii urăm »Opinca« viată lungă și succes.

—0—

»Bd. Tgbl.« dela 16 Maiu n. serie, că în capitală și în multe părți ale țării a nins, așa că dispăre aproape orice nădejde de o bună recoltă. Totu atât de nefavorabile sunt și rapoartele din Austria de sus și de jos, din Boemia, Moravia și Galiția, unde frigul și furtunile au pricinuit mare rău sămănturilor, viilor și pomilor.

—0—

Ministrul unguresc de comunicație va visita după Rusali comitatul Hunedorei. Scopul călătoriei este inspectarea pasului Surduc ce duce în România.

—0—

Ungaria e pusă la vânzare. În pavilionul »Societății pe acții a tipografiei pestane« dela expoziție se citesc următoarele pe o firmă: »Chr. Mannsfeld Raudnitz. Singurul vânzător al Ungariei Max Dessauer n Budapesta.»

—0—

Cetim în »Națiunea« dela 6 Maiu: »Teatrul național este așî în sărbătoare, elu inaugurează astă-seră o nouă eră pentru arta dramatică în România. Pentru prima oară pe scena românească se va joca o operă în limba românească de către artiști români. Grația străduințelor fără preget ale d-lui G. Ștefănescu s'a putut monta și distribui rolurile operii lui »Donizetti,« »Linda de Chamounix,« tradusă de d. Bagav. Printre executanți vedem pe d-nii St. Iulian, Cairetti, d. Teodorescu, Gabrielescu, Băjenaru, pe d-na Al. Ștefănescu (Gavala) și pe d-șora Carlotta Leria, care va cânta rolul Lindei.«

Conferința colectivă profesorală din Bλαși.

În Nr. 88 alu fōiei nōstre am arătat, după »Fōia scolastică,« că la 8 Aprilie profesorii dela gimnaziile din Bλαși, Beiușiu și Năsăud s'au întrunit în Bλαși într'o conferință, în care s'au desbătut diferitele chestiuni scolare, deja cunoscute de cetătorii nōstri din numărul amintit. Dăm așî discursul, cu care directorul gimnasial din Bλαși, I. Antonelli, a deschis conferința:

Onorați domni directori, profesori și iubii confratři!

Trăim în lumea asociațiilor, când teoria dând mâna cu practica produce rezultatele cele mai admirabile pe toate terenurile progresului vieții omenești. Eu nu cred că ar pute să existe vr'un bărbat inteligent și înarmat cu toate facultățile rațiunii sănătoșe, care să cuteze a contrazidua acestu adevăr în generalu astăđi recunoscut.

Idea asociațiilor profesorală nu este o apariție momentană și așa dicendă prea grabit, căci acesta în Ungaria s'a născut mai înainte de 40 de ani, ba în anul trecut și-a serbat primul său iubilaeu, 40 de ani începuse a răsări cu ceva mai înainte, dăr nu s'a putut realiza pentru împrejurări și cauze independente dela noi. Conințelele însă au decurs între direcțiunile greco-catolice și greco-orientale, ba adeseori au fost chiar și obiectul conversațiilor private între profesorii acestor gimnazii.

Excelența Sa dlui ministru de culte și instrucție publică, cunoscendă multifăriile nōstre indigențe (?) și precumpnind, că în două-trei zile este preste puțină a se îngriji de suplinirea tuturor acestor lipse, în hărtia ce a adresat Ilustrității Sale d-lui directoru scol. suprem și totodată denumit și comisaru regesc pentru actul presentu, dicu în hărtia ddo 10 Martie a. c. Nr. 2917, ne conde că se ne întrunim în această conferință, ba ne face și prospecte, că dacă ne vom face și statute și acelea le vom sășterea locurilor mai înalte spre aprobare, pe viitoru vom pute conveni și fără concesiune prealabilă.

Acastă concesiune este foarte prețuită în ochii nōstri, deși de astădată este concasă după cum am cerut noi între margini fōrie restrăne și ore-cum condiționă viitorile nōstre întruniri dela stricta rămăneră între marginile legii și ale obiectivității, ceea ce nici să se pōte aștepta altcum, de ore noi ca crescători ai junimii scolastice nu ne putem ocupa cu veleitățile politice ale țării, și nici să ar conveni a o face în aceste timpuri critice nici când am pute, căci nu noi suntem chemați a înfige vāga asupra acestor chestiuni ale viitorului. Ținend-ne între aceste limite ale obiectivității putem aștepta că ni se va conde, ca viitorile nōstre întruniri să le putem ține pe o scară mai întinsă.

Istoria întrunirii nōstre de astăđi a trecut prin multe și diverse faze. Aceste cugetă a fi bine a le cunoșce cu toții, ca să ne putem orienta. Pentru această le voiu atinge și cu această ccașune intru cât este de

trebuință, așa dicendă per summos apices. Mai înteu administrațiunea fondurilor grănițeresce dela Năsăud ca patronatul gimnaziului nostru de acolo, cu hărtia de ddo 14 Noembrie 1884, Nr. 163, a cerut dela veneratul consistoriu metropolitān să mijloască, ca profesorii dela tōte gimnaziile române din Ungaria să se constituie câtu mai curendă într'o reuniune, în care în prima lină să se ocupe cu prelucrarea și edarea manualelor ce ne lipsesc și nu s'au aflat de acomodate și corăspundătoare scopului, declarandă totodată că ei au recercat și patronatele gimn. gr. or. ca să se invoască la această.

Acastă hărtia s'a comunicat Veneratului Ordinariatu gr. cat. de Oradea-mare. Acesta cu ddo 6/11 Nr. 2322 este de părere, că după-ce greco-orientali încată pentru organizarea lor se deosibesc de instituțiile nōstre gr.-catolice, Excelența Sa Domnulu Metropolitu să binevoiască a resolve propunerea patronatului din Năsăud într'acolo, ca să se dispună a lua parte la această conferință numai corpurile profesorală din provincia metropolitānă de Alba-Iulia. Întru aceste ajungendă la cunoscința d-lui ministru de culte și instrucție publică faima, că în Blăși se intenționă a se ține o întrunire profesorală, aceasta încunoscințază despre această pre d. comisaru exmis, cerendă totodată și lămuriri detaliate asupra acestui obiect.

În urma acestora direcțiunea gimnasială de aci la mandatul expres al Excelenței Sale d-lui Metropolitu cere dela Ilustritatea Sa d. directoru supremu, lămurindă afacerea întrunirii profesorală intenționate, ca Ilustritatea Sa să intrevină la ministru pentru obținerea concesiunii acestei întruniri, pre care d. ministru sub numărul memorat a și conces'o.

Scopulu acestei întruniri este în prima lină îngrijirea de compunerea și edarea manualelor ce ne lipsesc și nu sunt corăspundătoare prescripțiilor mai înalte. Compunerea lor se va ușura prin conlucrarea comună, 6r partea materială a tipării lor încă se va asigura, dacă ne vom înțelege a le introduce în tōte trei gimnaziile nōstre și așa putem avē prognoze sigure, că vom avea ușor și editor. De ne va rămăne timp, cred că aru fi de lipsă să ne înțelegem și despre planul de lecție alu limbii române și maghiare, precum și asupra unor chestiuni didactice generale.

Bine așî venit dar Domnulu în mijlocul nostru, vē salutandă la această vreme cu salutările cele mai cordiale, dorind din inimă, ca rezultatul întrunirii nōstre să corăspundă pre deplinu scopului, care este înaintarea și progresul școlilor nōstre în totu respectulu. Cu acestea declar ședința deschisă și propun să ne constituim, rugandă-vē să vē alegeți un președinte și doi notari.

De pe țermurul Mureșului, 5 Maiu 1885.

Năpăstuirea poporului nostru. — S'au descris în mai multe rânduri în ăiarele nōstre starea tristă și de plânsu a poporului nostru. S'a făcutu apelul la purtătorii de patrahire și la inteligența mirenă, ca să se împulzeze spre a împedecă răul și a mântui poporul. Dăr se vede că s'a bătut tōca la urechile surdului; căci răul a crescut, și încă cu repeziune cum cresce un cocoluș de neură în fuga lui pe dealu în josu totu mai mare, prindendă totu mai multă neură pe elu, și astăđi starea poporului este aproape ruinată.

Că preoțimea nōstră este și a fost în prima lină chieamată a vērșa poporului lumină, a-lu scuti de cursele și apucăturile Jidanilor și a altor împetriți, este afară de tōtă îndoială, deorece ea stă în atingere continuă cu poporul și are cunoscința deplină despre referințele, starea și despre purtarea fiecărui poporan, și este în poziție de a da poporenilor învățatura și din fruntea altariului, 6r poporenilor singuratici între 4 ochi și la casele lor. Inș nepăsarea, o spunem, însoțită de inerție, onore excepțiilor, între protopresbiterii și preoții nōstri este mare.

Amintesc la locul acesta, că înainte de această cu mai mulți ani era în o comună cu locuința protopresbiterului localu și tractualu o moșă frumoșă de vândut. Am căutat întelnirea cu respectivulu d. protopresbiteru și la întelnire i-am făcutu cuvințioșă propunere, ca să indemne pe săteni și în casu necesaru să mijloască și asociarea unor locuitori mai avuți din satele vecine — spre cumpărarea acelei moșii și am primitu răspunsul: »de așu putē așu cumpără-o eu.« Densulu însă n'a putut cumpără, mai târziu a cumpăratu un străin.

Ce bine și frumosu era să se fi mișcatu acelu d-nu protopresbiteru, să se fi pus în fruntea sătenilor ca cumpărătoru, căci atunci comuna căștiga un teritor — hotaru — întinsu, din care chiar și domnia sa putea căpăta o parte bunșoră ca adausu la posesiunea d-sale; apoi bunăstarea poporenilor este și în interesulu domnilor protopresbiteri și preoți și densulu își căștigă titlulu justu de omu activu și promovatoru de binele poporului.

Este vai de bieții țeranii fără posesiune și nu cu posesiune de ajunsu la câmpu, deorece marii proprietari sunt în cea mai mare parte lipsiți de simțulu umanu, lipsiți de milă, încată sciind pe bieții săteni necesități de a luă pământuri în parte, oferesc de aceea în $\frac{1}{4}$ parte, și sciū $\frac{1}{3}$ parte dintre săteni, cari au fost siliți a luă și așa! Apoi facă și oricine idee, decă rodulu se împarte în 4 părți egale, 3 părți le ia posesorul și numai $\frac{1}{4}$ parte celu ce ține locul în parte, ce

dobândē pōte avē elu după sudōrea de peste vēră! Astorū omeni nu le convine ăsa germană »leben und leben lassen« (să trăiesc și să laș și pe alții să trăiască), și așa nici nu merită a fi puși, și nu-i putem pune la altu locu decătu alături cu Jidani (lipitōre), și ecă între ei se află și un posesor român, pre care, d'astădată nu lu nemesu. X.

(Va urmă).

CORESPONDENȚA NŌSTRĂ DIN COMITATE.

De pe Crane, la 1 Maiu 1885.

Domnule Redactor!

Partea aceea a comitatului Solnoc-Dobeca, care mai de mult se numea Crane, atata e de nepăstuită, încată nici cel mai desteru condeiu nu i-ar putea scrie tōte necazurile. — Cranenii nōstri mai ca sēmă prin jidovii cămătaru au ajuns în mare parte la starea de proletari. — Aici avem între alții și un notar de jidov alesu acum doi ani într'unu modu de mirat. Densulu pe lângă salariu, quartiru și pașale de cancelariă ce le are regulate și cari se ură la 500 fl., — își mai făuresce și alte pașale de cancelariă de 40—50 fl., firesce sub diferite numiri de tipărituri extraordinare, și mai codesce pentru șesele de călătorie 25—30 fl. și ține 2 servitori, își face mobile scumpe ș. a. Bani și scote densulu din casele comunale și în locul lor depune chitanțe, care cu ocașunea întregirii rațiociniilor comunale le vireșce între celelalte poziții, căci membrii comitetelor comunale nu sciū face deosebire între chitanțele accesibile și neaccesibile. E de însemnat, că cărturarii preoți și mireni, cari nu sunt pe struna domnilor dela putere, cari aru face rezistență la asemeni ocașuni, — sub diferite pretexte au fost șterși din numărulu membrilor, până când jupani crășmari sunt tare protegiați. Caracteristicu e că unii dintre membri nici nu sciū în ce seră s'a făcutu și subscrisu rațiociniulu (darea de sēmă) anualu, numai aud că s'au făcutu erogațiuni (cheltueli) de sute de floreni. — Decă domnilor dela comitat nu le e frică de Dumneșu că din pararele bietului Român, căștigate la lucrulu câmpului în Clușiu și în Deșiu și incurse în repartitiă, întrebunțază pe losurile și acțiunile teatrului maghiaru, pe acțiunile călei ferate a liniei someșane, pe fōia Domnilor sale »Szolnok-Doboka« — o grămadă de bani, din care causă ni s'a urcatu repartitiă la 55%; — dicu, decă nu le e frică de Dumneșu așî face tōte pe placu, celu puținu să nu concedă această și notarilor subalterni.

Argus.

Dare de sēmă și mulțamită.

Făgărașu, 7 Maiu 1885 v.

Reuniunea femeilor gr. or. române din Făgăraș și giuru a întocmit la 2 Maiu c. v. în favorulu fondulu său o petrecere de jocu împreunată cu tombolă. Obiectele de căștig ale tombolei, în urma unui apelu din partea comitetului acestei reuniuni, s'au donat de următoarele dōmne, domnișōre, cățiva domni din Făgăraș, pre cari pentru darea de sēmă a nōstră le publicăm.

Luisa Grămoiu: două talere de porțelan și două pahare de flori pentru salon; Elisabeta P. Popu: o corfiță pentru pōme, un taler de sticlă pentru fragi și o iconă colorată; Zinca Romanu: un tablou »Andreu Murășanu« și o carte »Actele conferinței electorale din Sibiu 1884«; Iuliana Gabalini: șapte pahare de sticlă pentru șampanie și o sarniță de sticlă argintă; Elena Toma: o corfiță pentru pāne, o chibritelniță, două pāharele de flori din ghips, o sălariță de porțelan, o periniță pentru ace, o piperniță din porțelan, două funduri de perină și două pahare aurite pentru flori; Anastasia Popescu: un necesier, un domino, o sarniță de sticlă, un paharu auru de sticlă, un paharu de flori și o chibritelniță; Aneta Stoica: o tață (tavă) de lampă din haras, două pahare de sticlă pentru apă și o tabachere; Luisa Făgărașanu: un fundu de perină; Zinca Pandrea: un paharu de sticlă și șese lingurițe de cafea; Maria Chișerenu: o zaharniță de sticlă argintă; Maria Constantinu Popu: o corfiță cu pōme și doi papagalți din ghips și șese linguri de lemn; Iudita Negri: un picsemu de porțelan și o cenușerniță de țigar; Maria D. Damianu: o pungă de mătase pentru bani, o țitōre de tutun, un taler pentru cenușă de țigar, o scobitōre de dinți, un paharu de porțelan pentru flori și o frunză de stejaru din porțelan; Elena V. Popu: o corfiță de pōme, șese talere de porțelan, un filiganu de porțelan pentru cafea, o chibritelniță, o țitōre de orologiu și două broșe; Maria Florea: trei filigene cu farfuri de porțelan pentru cafea și o corfiță pentru bilete de visită; Maria Grama: o figură pe masă de ghips; Victoria Aronu: o corfiță pentru bilete de visită și o chibritelniță din bronz; Hareta Popescu: o mapă brodată pentru scrisu, un șurțu brodatu-țesatură propriă, un taler de pōme argintu și două funduri de perină; Valeria Alutan: două tașce de bani—manufactură propriă—

și o tăviță de lampă; Silvia Cipu: o periniță de ace, o pîreche de legături de ciorapi. — manufactură proprie — și două păhăruțe verzi aurite; Nicolae Popovici, calfă; o cuție cu săpun; George Gollian, comerciant: un câlmar aurit de portelan, o cană de masă din portelan, o tasă (tavă) de presentant și o tabachere; Ion Podgursky, tâmplar: o țitōre de pōme și o preserătōre de zahar, ambe de sticlă; Trepches Heinrich, director polițienesc: un vas de flori și o solniță (sărniță), ambe din sticlă. Cel mai prețios obiect pentru aceste tombolă: un serviciu de pahar cu sticlă pentru vin s'a cumpărat din caseta proprie a on. dōmne: Anastasia Popescu, Elena V. Popū, Maria C. Popū, Aneta Stoica, Maria Florea, Maria Cipu, Elena Toma și Maria Eiserū, contribuind fiecare câte 1 fl. v. a.

Suma în banî încursū din jocul tombolei cu câștigul tuturor obiectelor de câtră publicul participantū a fostū 30 fl. 76 cr. v. a.

La intrare au contribuit cu câte 2 fl. v. a.: Philipoviciu medic și Danka Gyula apotecar; — cu câte 1 fl. v. a.: Nicolae Cozgară cap. pens., Ioan Florea asesor, Vasile Popū comerciant, Ioan Podgursky tâmplar, Ioan Ciora timar, Barasnyay Bella, Constantin V. Popū, Iovian Stoica de Viștū jude reg. pens., Koneerth vēduvā, Dr. St. Popū fizicū comit., Ioan Cinteā ampl. la cārț. fund., Csato vicepretor, Adolf Făgărășan, Popū locotent, Gall Domokos jude reg., Brust Lajos, George Boeriu morar, Steinburg apotecar, George Gollian comerciant și Iuliu Podobā oficial de poștă. — cu câte 50 cr. v. a.: Lazareviciu sublocotent, Pongratz Géza, Nagy, Hachmiller, locotent, Reichel, Sebes Iosze, Panczel Zsigmond, Ioan Muntean invētor, Gavril Popū invētor, Izsak Miklos, Hermann Johann, Valeriu Poparadū, Ioan Mureșian și Nicolae Ludu invētor. Suma 31 fl. v. a.

Dela privațî în urma petrecerei: Gerasim Grama cap. pens. 1 fl., Daniel Gabor invētor 1 fl. Suma 2 fl. v. a.

Suma venitului preste totū: 63 fl. 86 cr. v. a., din care detragēndū spesele de 17 fl. 96 cr. v. a., rămâne un venitū curatū de 45 fl. 50 cr. v. a., care sumă s'a înmănuatū spre administrare d-nei casiere a acestei reuniuni.

În numele reuniunii primescă mulțămiță pe acēstă cale tōte acelea p. t. dōmne și domnișōre, care au contribuit cu obiecte la tombola proiectatā, și toți acei p. t. domni, cari nu mai puțin au contribuit cu dinariul lor în favorul fondului reuniunii femeilor gr. or. din Făgărășū, cu scopul de a îmbunătăți starea miseră a scōlei nōstre gr. or. de aici, carea abia se mai pōte susține.

Anastasia Popescu,
președintā.

Nicolae Aronū,
secretarū.

ULTIME SCIRI.

Din Petersburg se anunță: De astădată s'a ordonatū recrutarea a 230,000 ōmeni, cu 6000 mai mulți ca în anul trecut și cu 12000 mai mulți ca în anul 1883.

—0—

După o versiune, ce o colportēzā corespondentul diarului „P. Lloyd”, în Berlin s'ar crede că numirea lui Busch ca ambasador al Germaniei în București ar stā în legătură cu dorința Germaniei d'a face un serviciu Austro-Ungariei cu ocaziunea reînnoirii convențiunii austro-române, împacându-o astfel în privința redicării vamei pe cereale din partea Germaniei. Busch adevă se aibă misiunea specială de a stărui pe lângă guvernul român în favōrea Austro-Ungariei. Vom vedē!

Sciri sosite în București din Salonicū, spunū, că pe la mijlociul lunei lui Iunie se aștepta acolo izbucnirea unei rescōle bulgaro-macedonene.

Foile englese susținēu, că Franția voese să iasă cu nouē pretensiuni în negocierile de pace cu China și că din acēstă cauză ar fi trimisū nouē întăriri de trupe în China. Scirile acestea se desmintū acum din partea francesă cu observarea, că trimiterea de nouē trupe în China se face numai din cauză că Chinezii mai de multe ori au abusat de încrederea ce li s'a dat. Ministrul de externe Freycinet își dā tōte silințele spre a pregăti o perioadă de pace cu China de o durată câtū mai îndelungată. De aceea este de așteptat să eviteze totū ce ar putē trāgāna încheerea definitivă a păcii cu China.

Regele Belgiei sosese mâne în Berlin, unde petrece Rusaliile. Scopul călătoriei lui este,

ca în calitate de suveran al statului Congo să mulțămescă împăratului Wilhelm și prințului Bismarck pentru stăruințele lor de a se forma acest stat african. Regele Leopold va tolosi ocaziunea de a intra în negocieri cu financiar de căpeteniă din Berlin pentru realizarea unui împrumut al noului stat Congo. Acest împrumut de 38 milioane franci se va face pentru construirea unei căi ferate care să lege statul Congo cu marea. Împrumutul se fiā pus sub o garanție internațională.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.”)

Pesta, 20 Maiu. — Consiliul comunal al Vieni a sosit erī la 7^{1/2} cu un vapor speciāl. Cu tōtā plōia ce curgea, o mare mulțime de ōmeni aștepta sosirea ōspeților, cari au fost salutați forțe simpaticū. În fruntea reprezentanței orașenesci intrā primarul Rath în corabiā, salutā pe cei sosiți accentuândū într'un discurs strālucitū, că capitala Ungariei a luat la cunoscință cu bucuriā simțēmintele frățesci ale vechiului oraș împărătesc și că e însuflețitā de sincere simțēmintē pentru frumoșā și înfloritōrea Vieni. Primarul Uhl mulțāmī, pentru primirea cea surprindētorū amicabilā, în mod forțe cordialū. Amēndouē discursurile au fost insoțite de „hoch” și „eljen.” După ce s'au salutāt reciproc forțe cordialū, ōspeții se duseră la cartiere.

Agram, 20 Maiu. — Preotul din Bucsje, Johann Schirmer, pentru discursul său electoral, ce l'a ținut ca candidat al partidei starceviciene în Brod, a fost condamnat la doi ani închisōre și la pierderea preoției.

DIVERSE.

Un judecător ca mulți alții... — Dacă nu s'ar fi întâmplat, n'ar fi de crezut. La Béziers, un oraș în Franța, există un specimen cūdat de judecător de pace. Mania lui e să amāne necontentiți procese. Bieții impricinați sunt siliți să aștepte mult timp pânā să dobēndescă câte o nenorocită hotārire. Advocății se hotāriră să 'și rēsbune pe tembelul judecător, și unul dintr'insii, Serguieres se însărcinā cu acēsta. Elū avea un proces, în care se ordonase de mult timp o expertisă, fără ea să ajungā la înfățisare. Desperat de amānările suferite, ingeniosul avocat depuse, la ultimul termen, aceste conclusioni în mâinile judecătorului: „...Considerândū că au trecut mai bine de patru luni de când s'a depus raportul de câtră expert, cerem să binevoescă d. judecător de pace a declara instanța perimatā și a se codemna la o sută lei daune-interese!” Iși pōte inchipui cineva figura reprezentantului justiției la audul acestor cūdate conclusioni. Elū a reclamat Parchetului localū, pretindēndū că a fost luat în risū și că maiestatea ministerului său a fost batjocoritā. Până acum nu se scie rezultatul acestei cūdate întâmplări.

Descoperiri archeologice. — În insula Capri, comuna Fragra, s'au descoperit una din cele 12 vilas ale lui Tiberiu, despre cari se face mențiune în analele lui Tacitū. Un țăran, săpând o gropă pentru irigațiunea țarinei sale, a dat peste mai multe camere construite lângă o colină. Aceste camere sunt construite pe același plan; un coridor larg boltit le separă de colină și le protejează contra umidității. Construcțiunea este în pētră și cărāmidă din epoca imperiilor. Pēreții au până la 2 metri de înălțime. S'au găsit pavimente în mozaic alb; unul din ele în marmoră colorată, măsurā 4 metri 60, într'una dintre camere s'a găsit fragmente purtândū marca Tonnei-Deficilis-Viccanis.

Un bal oficial la Washington. — Se pare, ție Curierul Statelor Unite, că pe la finele balului dat în onorea noului președinte Cleveland, s'a dat mult puțin, dar s'a bēut mult șampaniā. Mai mult de 6 mii butelii au fost destupate. Resultatul a fost, că sub influința vinului mulți dintre asistenți au eșit din reserva ce trebuia s'o aibă în asemenea împrejurare. În sala unde se serveau bēuturile rēcoritōre, funcționari, ofițeri polițieni, fraternisau cu paharul în mână. Unii cântau, alții strigau din tōte puterile, alții făceau tururi de forță, unul dintre ei a făcut turul sălii în mână și cu piciorul în sus. La 5 ore dimiņēta, pentru că s'efacă a se depărta, li s'a stins gazul.

Sunetele simbolice ale clopotelor. — Fantasia pu-

rura viuā a poporului însuflețește totū ce i se presintă într'un mod prielic. Faptul că există o scală asunetelor este ca atare cunoscută numai acelor ce se ocupă cu studiul armoniei, poporul însă o destinge numai prin audire și lui îi rămâne impresiunea vagă a deosebitorilor ce aude de pildă între sunetul unui clopot și celuilalt. Poporul se întrebă: de ce acea deosebire? și fantasia, ajutată de lipsa de cunoștințe esacte, îi rēspunde dāndū graiu și înțeles limbii clopotului. Așa spune poporul, că se aude cuvintele: Bran-cov-anu când se trag clopotele dela biserica Sf. Gheorghe-Nou din București. Clopotele mitropoliei din Tergoviște rostescă cadențatū numele ziditorului mōnăstirei de Argeș: Nea-goe. Vine apoi și satira, care tălcuște limba clopotelor în felul ei. Așa clopotul celū mare al mitropoliei din București, cunoscēndū-și pozițiunea, repetă mereu: banī, banī; er celū dela biserica Săracă, conformū cu numele biserice: carpe-carpe! În Giurgiu se aflā o biserică mare cu trei clopote. Celū dintēi ție: ba anī, ba anī! celū de alū doilea ne dā sfatul forțe practicū: dai, n'ai, dai, n'ai; adică dacă dai, banī, n'ai, nu 'ți rămānū. În sfēșitū celū mai mic, fudul și mādru ție: cine n'are s'nu intre, cine n'are s'nu intre, grābindu-se a le rosti cu o iutē nervōsā! Așa amū putea culege exemple numeroșe din tōtā țera, care ne-ar dōvedi că pretutindenea gāsīm acēstū jocū bizarū alū fantasiei. Dar ceace este mai curios, e că acēstū fenomen se regăsește și la multe alte popōre, la Germani, Italiani, Francezi etc. Mē voiu mārșini a aduce numai cāte un exemplu din literatura acestor două din urmā. Giambattista Basile, autorul vestitei colecțiunii de basme neapolitane, cunoscutā sub numele de „Pentamerone”, spune în basmul No. 37: „Amū auditū tot d'auna țiecēndu-se, că cine face bine, dobāndesce bine; cāci și clopotul din Manfredonia ție: „dammē, dotte”, adică: dā mī mie, dau ție, dacă imī dai, îți dau. Atāta pentru Italiani. Intre Francezi, pomenesc pe Rabelais, ale cārui cuvinte le reproducū întocmai din „Gargantua”, cart. a III, cap. 27: „Escoute, dit frere Jean, l'oracle des cloches de Varennes: que disent elles?... Escoute: marie-toy, marie-toy, marie, marie. Si tu te maries, maries, maries, très bien t'en trouveras, veras, veras; marie, marie”. Adică: ascultā, ție fratele Jean, oracolul clopotelor din Varennes: ce țiecū ele?... mārītate-te, mārītate-te mārītā, mārītā. Dacă te vei mārīta, mārīta, îți va prinde forțe bine, bine, bine; mārītā, mārītā.” Așa țiecū poporul și acei ce aude ca poporul, dar eu subscrisul protestez din mōrmētū, că mi se face crudā nedreptate. — Petrus Murator, turnătorul clopotului din 1667 al mitropoliei din Tergoviște. — (Telegr.)

Slavii în China. — Nu este nici o familie chineză mai avută, care să n'aibă cāte 20 de sclavi, deși este forțe lesne d'a avea forțe buni servitori liberi. Prețul unui sclav variază după etatea, puterea și frumșea lui. În timp de pace și de prosperitate, acēstū preț se urcā până la cincī sēu șese sute de franci și chiar mai mult, dēr în timp de rēșboiu sēu de fōmete, familiile cari au mai mulți copii îi vēndū, adesea pentru un pumn de orez. Gray citezā bande de vagabunși pe cari i-a vēdūt vēndēndū mulțime de june fete cu cāte 20 franci una. Elū a vēdūt asemenea pe Canton un tātā care se ruinase la joc și care și-a vēndūt doi copii ce avea pentru suma de patru-sute două-țec și cincī de franci. În general, mai înainte ca vēnderea să fie făcutā, se ia sclavul și se pune la încercare în timp de o lună. Ceea ce se ține mai în sēmā a se sci cu siguranță este că elū se nu fiā bolnav de leprā, și în scopul acesta se întrebuintēzā mijlocul următor: sclavul este condus într'o cameră întunecōsā, preumbându-se pe dinaintea lui o flacără albastră. Dacă pelea lui la lumina flacării ia o colōre verde se conchide că este sănētōs; dacă ia o colōre cam roșie, atunci este o dovadă că se aflā bolnav de leprā. Sclavagiul este perpetuu și ereditar. Nenorocții cari se aflā în acēstă condițiune n'au nici chiar dreptul d'a decide de sōrtea copiilor lor, și numai la a doua generațiune desrobirea este de drept, dacă sclavul a putut să adune banī pentru ași cumpēra libertatea. Ei nu pot să se înfățiseze naintea instanțelor judecătorești. În fine stăpanul are asupra lor dreptul de viață și de mōrte, și se pōte țiecū tōte drepturile, chiar și dreptul d'a libera pe sclavul sēu la prostituțiā publicā. Sclavul este afarā din lege. Se întēplā adesea ca elū să fugā. Fuga lui este semnalatā din tōte părțile prin afișe cari indicā etatea, figura și costumul sēu și recompensa făgăduitā celui care lū va aduce la locuința lui. Aceste afișuri se vēdū lipite mai pe tōte zidurile orașelor chinezes sēu pe peptul strigătorilor publici cari se preumblā pe uliță ca și așa numiții sandwich-men din Londra și Paris.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 6 Maiu st. v. 1885

Table with columns for 'Cump.' and 'vënd.' listing various financial instruments like 'Renta română (5%)', 'Impr. oraș. Buc.', and 'Banca națională a României'.

Anunțăm acelor onorați cetitori, cari voru binevoi a se abonă la foia noastră de aici încolo că avem încă în rezervă numeru dela începutul anului 1885, prin urmare pot să aibă colecțiunea întrégă.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face la 1 și la 15 ale fie-cărei luni.

Administr. „Gaz. Trans.,“

„ALBINA“ institut de credit și de economii FILIALA BRAȘOVU face următoarele operațiuni:

- 1. primesce depuneri spre fructificare cu interese: De 3 1/2 % fără denunțiere, 4 % pe lângă de unciare de o lună, 5 % „ „ „ 3 luni, și plătesce întrégă contribuțiunea de stat; 2. escompteza polițe, 3. pe efecte notate la bursele din Viena, Pesta și Bucuresci...

(Nr. 56) 6-6

Dr. Edward Myss,

Doctor în medicină și chirurgie, mamos și oculist, operator, fost oculist al țerei,

are onore a face cunoscute, că erăși s'a stabilit în Brașov ca medic practic, și că a înființat în Ulița neagră în casa Dlui Iuga nr. 339

Un atelier dentistic

unde pôte ori-cine avé ajutor medical atât pentru conservarea dinților, îmbunătățirea pozițiunii lor s. c. l., precum și pentru înlocuirea dinților perduți cu alți artificiali, singuratici seu dentura întrégă, cu platca din cauciuc seu aur.

Dinți se scot cu seu fără întrebunțarea narcosei.

Prețurile moderate. La cerere se spune prețulu înainte pentru fiecare lucrare.

Orele de consultațiune dela 10 până la 1 a. m. și dela 3 până la 4 ore d. m.

Duminea și în sêrbători numai înainte prânđului. Scosul dinților și consultațiune pentru sêraci dela 9 până la 10 ore a. m. gratis.

Casse de feru sistem Wertheim pot resistă pe deplin în contra focului și nici nu se pot sparge, din renumita fabrică de casse L. FLEISCHER oferă pe prețuri convenabile în cele mai favorabile condițiuni și în tôte mărimile. Iustinian M. Grana, depositarul fabricii în Brașov.

Cursul la bursa de Viena din 19 Maiu st. n. 1885.

Table with columns for 'Cump.' and 'vënd.' listing various financial instruments like 'Renta de aur 4%', 'Renta de hărtia 5%', and 'Imprumutul căilor ferate ungare'.

Cursul pieței Brașov din 20 Maiu st. n. 1885.

Table with columns for 'Cump.' and 'vënd.' listing various financial instruments like 'Bancnote romănesci', 'Argint romănesc', and 'Napoleon-d'ori'.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules, including destinations like 'Predeal-Budapesta', 'Budapesta-Predeal', 'Teiuș-Arad-Budapesta', and 'Budapesta-Arad-Teiuș'. It includes train numbers, departure times, and ticket prices for different types of trains (express, omnibus, etc.).